

Användande av hyperbar syrgasbehandling i tryckkammare vid diabetesorsakade fotsår

Frågeställning

Skall Region Skåne erbjuda hyperbar syrgasbehandling till personer med diabetesorsakade fotsår?

Metod- och prioriteringsrådets ställningstagande

Region Skånes Metod- och prioriteringsråd rekommenderar att hyperbar syrgasbehandling endast i undantagsfall används vid behandling av diabetesorsakade fotsår.

Priograd: 9

Motivering

Utgångspunkten för rekommendationen är att personer med diabetesorsakade fotsår är en bred grupp. Sjukdomsbördan beror på sårets egenskaper och grad av infektion där övrig grundläggande sårvård har en viktig roll för patientnytta. Sammantaget bedöms tillståndets svårighetsgrad som måttlig.

Det vetenskapliga underlaget påvisar motstridiga resultat avseende patientnytta där vissa litteraturöversikter drar slutsatsen att hyperbar syrgasbehandling kan påverka sårhäkning och behovet av amputation medan andra inte finner stöd för effekt på amputationsbehov. Flera översikter påpekar att studiedesign och patientmaterial varierar vilket minskar möjligheten att väga samman resultat och dra slutsatser. Den sammanlagda värderingen tyder på liten eller ingen patientnytta av hyperbar syrgasbehandling av diabetesorsakade fotsår.

Kvaliteten i det vetenskapliga underlaget är sammantaget låg även om det finns enstaka studier av god kvalitet utifrån val av vetenskaplig metod, genomförande och rapportering.

Det finns inte etiska hinder för att endast i undantagsfall erbjuda hyperbar syrgasbehandling vid diabetesorsakade fotsår. Detta mot bakgrund av att det vetenskapliga underlaget för behandlingseffekt är osäkert och att en multidisciplinär god allmän diabetesvård inklusive uppmärksamhet för sår har central betydelse för möjlig sårhäkning.

Underlaget har inte bedömt kostnadseffektivitet för hyperbar syrgasbehandling eftersom det inte framkommit nytt underlag som stöder att det finns en effekt. Tidigare underlag som tagits fram i Region Skåne och inom ramen för Socialstyrelsens nationella riktlinjer för diabetesvård pekar på betydande kostnader för en behandlingsserie oavsett var behandlingen tillhandahålls.

Länk till HTA-rapport / litteraturoversikt: [Hyperbar syrgasbehandling vid diabetesfotsår, strålningsorsakad vävnadsdöd i ben eller inflammation i urinblåsa / ändtarm \(2020:24\)](#)

[Tryckkammarbehandling vid diabetesfotsår, strålningsorsakad vävnadsdöd i ben eller inflammation i urinblåsa / ändtarm \(2019:08\)](#)

(3, 5)

Rangordning enligt nationella modellen för öppna prioriteringar. Åtgärder med prioritering 1 har störst angelägenhet och 10 lägst.

Hälsotillstånd	Åtgärd	Jämförelsealternativ	Hälsotillståndets svårighetsgrad	Åtgärdens effekt/ patientnytta	Kostnad i relation till patientnytta (kostnad per effekt)	Kvalitet i kunskapsunderlagen	Rangordning	Kommentar
Diabetesorsakat fotsår	Hyperbar syrgasbehandling som tillägg till konventionell multidisciplinär diabetesvård	Konventionell multidisciplinär diabetesvård	Måttlig	Liten eller ingen	Ej bedömt	Låg	9	Konventionell multidisciplinär diabetesbehandling omfattar bland annat god uppmärksamhet samt riskfaktorkontroll för och behandling av diabetesorsakade fotsår

Sammanfattning och aktuellt kunskapsläge

Hyperbar syrgasbehandling är en systembehandling där patienten andas 100 procentig syrgas vid övertryck i en tryckkammare. Behandlingen antas öka mängden syre i blodet samt även stimulera till nybildning av blodkärl och därmed förbättra sårhäkning. Ett vanligt upplägg för hyperbar syrgasbehandling vid elektiva tillstånd är att patienten vistas i tryckkammaren i 90 minuter vid 30 – 40 tillfällen. Hyperbar syrgasbehandling kallas ibland tryckkammarebehandling och ibland används förkortningen HBOT (Hyperbaric Oxygen Therapy).

Det finns evidens för värdet av hyperbar syrgasbehandling vid vissa akuta tillstånd som dykarsjuka, kolmonoxid- och rökgasförgiftningar. Hyperbar syrgasbehandling som tillägg till konventionell behandling har också prövats vid olika elektiva tillstånd under de snart tre kvarts sekel som behandlingen funnits. Region Skåne har sedan början av 1980-talet haft en tryckkammare på Helsingborgs lasarett som endast använts vid elektiv behandling.

Flera sammanställningar av den vetenskapliga evidensen för effekt av hyperbar syrgasbehandling vid elektiva tillstånd har publicerats internationellt under det senaste decenniet. Dessa har identifierat ett mindre antal nya originalstudier. I Sverige publicerade Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, SBU, senast 2016 redovisningar av systematiska översikter av hyperbar syrgasbehandling av diabetesrelaterade fot- och bensår, vävnadsdöd i ben orsakad av strålbehandling samt strålningorsakad cystit och proktit. HTA Syd uppdaterade dessa sökningar 2019 och fann då inte att det tillkommit nya studier som ändrade tidigare slutsatser om förväntad patientnytta. Under det gångna året har hyperbar syrgasbehandling även föreslagits som en möjlig tilläggsbehandling vid covid-19.

HTA Syd har för Metod- och prioriteringsrådet uppdaterat sammanställningen av systematiska översikter under vintern 2021. Denna sammanställning kompletterades även med en genomgång av studier av patientnytta av hyperbar syrgasbehandling som tilläggsbehandling vid covid-19 med samma sökstrategier. Sammanställningen visar att det endast tillkommit ett fåtal nya artiklar med originaldata och relevant studiedesign samt något fler systematiska översikter. Metod- och prioriteringsrådet bedömer att dessa publikationer inte förändrar slutsatsen från sammanställningen 2019.

- Det går inte att dra säkra slutsatser om patientnytta av hyperbar syrgasbehandling vid diabetesorsakade fotsår. Detta eftersom många studier på grund av metodologiska svagheter har risk för snedvridning i resultaten. Det saknas också samstämmighet bland studierna om hyperbar syrgasbehandling påverkar utfallsmåten sårhäkning och amputation.
- Nya studier har bekräftat att det inte finns stöd för patientnytta av hyperbar syrgasbehandling som profylax eller behandling av osteoradionekros
- Det finns visst stöd för att hyperbar syrgasbehandling kan öka livskvaliteten vid strålningorsakad inflammation i urinblåsa och tarm, så kallad cystit och proktit

Litteratursökningen avseende hyperbar syrgasbehandling vid covid-19 fann ett begränsat antal mindre fallstudier men inte någon kontrollerad studie av patientnytta. Det går därför inte i nuläget att bedöma värdet av hyperbar syrgasbehandling vid covid-19.

Konsekvensanalys för Region Skåne

Den nya sammanställningen ändrar inte kunskapsläget och bedömningen att hyperbar syrgasbehandling endast i undantagsfall kan erbjudas som tillägg till konventionell multidisciplinär diabetesvård.

Datum: 2021-05-04

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Ingemar Petersson', written over a dotted line.

Ingemar Petersson
Ordförande